

KAMERA KÄY

Mediakasvatusprojekti alakoululaisille

Sari-Leena Eerikiharju

**Kehittämishankeraportti
Toukokuu 2007**

Tekijä(t) Eerikinharju, Sari-Leena	Julkaisun laji Kehittämishankeraportti			
	Sivumäärä 17	Julkaisun kieli Suomi		
	Luottamuksellisuus ☐ Salainen _____ saakka			
Työn nimi Kamera käy – mediakasvatusprojekti alakoululaisille				
Koulutusohjelma Ammatillinen opettajakoulutus				
Työn ohjaaja(t) Weissmann, Kirsti				
Toimeksiantaja(t)				
<p>Tiivistelmä</p> <p>Mediakasvatushanke toteutettiin Rytkyn koululla koko koulun yhteisenä lukuvuoden mittaisena projektina. Projektiin osallistui kolme opettajaa ja kolme yhdysluokkaa, joissa opiskelee 45 oppilasta esiluokasta kuudenteen luokkaan. Työskentely aloitettiin ideoinnilla ja suunnittelulla syksyllä 2006, toteutettiin kevätlukukauden aikana ja päätettiin ”elokuvalifestivaaliin” huhtikuun lopulla.</p> <p>Mediakasvatushankkeen tavoitteena oli kehittää oppilaiden mediatietoisuutta oman tekemisen ja eläytyvän osallistumisen keinoilla. Oppilaille pyrittiin järjestämään monipuolisesti tilaisuuksia kokeilla mediaviestien tekemistä ja kokemuksia mediaviestien tulkinnasta ja analysoinnista. Päämääränä oli auttaa oppilaita hahmottamaan oma paikkansa mediamailmassa.</p> <p>Opetus perustui konstruktiviseen oppimiskäsitykseen ja tekemällä oppimiseen. Lähtökohtana oli oppilaskeskeisyys. Opettajan rooli oli ohjaava asiantuntija, joka auttaa oppilaita löytämään sopivat toteutustavat ideoilleen. Projektin aikana toimittiin enimmäkseen pienissä ryhmissä, joilla oli yhteiset päämäärät. Oppilaiden erilaisia vahvuuksia pyrittiin hyödyntämään ja tuomaan esille projektin aikana.</p> <p>Rytkyn mediakasvatushankkeessa keskityttiin elokuvan ilmaisuun ja keinoihin. Vuoden aikana tutustuttiin liikkuvan kuvan mahdollisuuksiin elokuvia katselemalla ja analysoimalla sekä itse tekemällä erityyppisiä elokuvia: piirrosanimaatioita, näyteltyjä elokuvia, uutisia, tv-ohjelmia, ym. Oppilaat tekivät elokuvansa alusta loppuun itse ohjauksen avulla. Projekti päätettiin oppilaiden ja heidän perheidensä yhteiseen elokuvalifestivaaliin.</p> <p>Mediahankkeen tuloksena oppilaiden mediatietoisuus on kehittynyt, mikä näkyy mm. katsotun elokuvan tekoon liittyvissä keskusteluissa ja pienten oppilaiden kohdalla toden ja kuvitteellisen eron pohdintoina. Yksi merkittävä tulos on se, että oppilaat ovat kehittyneet audiovisuaalisten esitysten laatimisessa ja teknisten laitteiden käytössä. Tämä on hyvä pohja jatkotyöskentelyä varten. Merkittävää on myös avun antaminen ja tiedon jakaminen erilaisten oppilaiden kesken. Asiantuntijuus on lisääntynyt. Myös koulun vuorovaikutuksellinen asiantuntijuus, oppilaslähtöisyys ja tietoteknisten keinojen hyväksi käyttö ovat entisestään lisääntyneet.</p>				
Avainsanat (asiasanat) Mediakasvatus, medialukutaito, oppimiskokemukset, oppimiskäsitykset				
Muut tiedot				

Author(s) Sari-Leena Eerikinharju	Type of Publication Development project report	
	Pages 17	Language Finnish
	Confidential ☐ Until _____	
Title Focusing the media – A mediaeducational project in comprehensive school		
Degree Programme Teacher Education		
Tutor(s) Kirsti Weissmann		
Assigned by		
Abstract <p>The mediaeducational project was realized at Rytty school in the middle of Finland. Three teachers took part in the project with 45 pupils aged between 6-12 years. The teachers began planning and inventing ideas for the mediaproject in autumn 2006. Each teacher realized the project mostly in their own class in term 2007 beginning at January and ending at the end of April as a “filmfestival”, there parents were invited.</p> <p>The aim of the project was to improve the pupils’ knowledge of media and to help them to find their own place in the mediasurrounding. The teachers were trying to provide experiences for pupils to make their own mediatexts, reflecting them and analyzing other’s works. The meaning was to improve criticism in pupils’ thinking.</p> <p>The view of learning was constructivism. The idea was to learn by doing in small groups of pupils, that have same aim and same interests. The different kinds of skills and talents were profited during the project, so that each pupil could have the feeling to be an important part of the group.</p> <p>The mediaproject at Rytty school was concentrated on film-making and means of expressing in it. Different kinds of films were seen and analyzed before own film-making. Pupils made for example animations, films with human actors, news, and TV-shows. The pupils made their films themselves from beginning until the end. The teacher or other pupils guided and helped, when it was necessary.</p> <p>At the end of the project films were shown in filmfestival, where parents were invited.</p> <p>As a result of the project the pupils’ knowledge of the media increased. You can notice it, when you discuss with pupils about media. The pupils think, how for example some film has been made. The younger pupils talk about fiction and realism, if some film is true or not. The pupils’ skills in mediatechnology has improved.</p>		
Keywords Mediaeducation, ability to read mediatexts, learningexperiences, view of learning		
Miscellaneous		

SISÄLTÖ

Esipuhe	5
1 JOHDANTO	5
2 KÄSITTEEN MÄÄRITTELYÄ	6
2.1 Mediakasvatus	6
2.2 Medialukutaito	7
2.3 Mediateksti	7
2.4 Tietoyhteiskunta.....	7
3 OPETTAJA JA MEDIKASVATUS	8
3.1 Oppimiskäsitys	8
4 RYTKYN KOULUN MEDIAPROJEKTI	10
4.1 Lähtökohdat	10
4.2 Mediaprojektin tavoitteet	11
4.3 Miten mediakasvatusta toteutetaan?	11
4.4 Mediaprojektin toteutus Rytkyllä	12
4.5 Tulokset	14
4.6 Arviointia.....	14
5 MEDIKASVATUKSEN TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT	15
Lähteet	16

Esipuhe

Mediakasvatuksen kehittämishanke on osa näyttömuotoisia opettajaopintojani. Valitsin aiheen sen ajankohtaisuuden sekä omaan työhöni soveltuvuuden vuoksi. Työskentelen noin 50 oppilaan kyläkoululla, joka sijaitsee Rytlyn kylässä Pohjois-Savossa. Koulussa on kolme yhdysluokkaa ja kolme opettajaa. Omassa luokassani opiskelee 14 esi-, ykkös- ja kakkosluokkalaista.

Työyhteisöni innostui ajatuksesta valita mediakasvatus lukuvuoden painopistealueeksi. Päätimme toteuttaa mediaprojekti pitkällä ajalla kouluvuoden aikana ja lopettaa se yhteiseen ”elokuvafestivaaliin”. Projekti on elänyt ja kehittynyt lukuvuoden aikana. Se on teettänyt paljon työtä sekä tuottanut oppimisen ja yhdessä tekemisen iloa.

1 JOHDANTO

Mediakasvatus on ajankohtainen alue koulutuksen eri tasoilla. Eläminen tietoyhteiskunnassa edellyttää valmiuksia käsitellä erilaista informaatiota, tulkita kriittisesti tunteisiin vetoavaa viestintää ja erottaa olennainen tieto epäolennaisesta. Lasten ja nuorten kasvatuksesta vastaavat joutuvat asettamaan rajoja ja kehittämään lasten omaa arviointikykyä. Toisaalta aikuiset eivät aina ole perillä siitä, millaista mediaa lapset ja nuoret käyttävät.

Peruskoulun opetussuunnitelman perusteissa mediakasvatus näkyy sekä yhtenä aihekokonaisuutena että äidinkielen ja kirjallisuuden tavoitteissa ja sisällöissä. Viestinnän ja mediataidon aihekokonaisuuden tavoitteet määritellään näin: ”päämääränä on kehittää ilmaisu- ja vuorovaikutustaitoja, edistää median aseman ja merkityksen ymmärtämistä sekä kehittää median käyttötaitoja. Viestintätaidoista painotetaan osallistuvaa, vuorovaikutuksellista ja yhteisöllistä viestintää. Mediataitoja tulee harjoitella sekä viestien vastaanottajana että tuottajana.” Aihekokonaisuuden keskeisiksi sisällöiksi mainitaan omien ajatusten ja tunteiden ilmaiseminen, erilaiset ilmaisukielet ja niiden käytön hallinta, viestien sisällön erittely ja tulkinta, viestiympäristön muuttuminen, median rooli ja vaikutukset yhteiskunnassa, median esittämän maailman suhde todellisuuteen, yhteistyö median kanssa, lähdekritiikki, tietoturva ja sananvapaus sekä viestintäteknisten välineiden käytön hallinta ja etiikka. (Peruskoulun opetussuunnitelman perusteet 2004).

Mediakasvatukselle asetetut tavoitteet velvoittavat kouluja. Koulujen tehtäväksi jää valita, mitä median osa-alueita käsitellään missäkin laajuudessa. Tavoitteissa puhutaan vuorovaikutuksellisuudesta ja aktiivisuudesta. Enää ei riitä tunnistamisen taso: kouluja edellytetään kehittämään oppilaiden aktiivisuutta median käytössä ja omaa osallistumista ympäristönsä viestintään. Koulun on pysyttävä ajan tasalla niin teknisesti kuin tiedollisestikin, jotta mediakasvatus kohtaa oppilaiden maailman.

Äidinkielen ja kirjallisuuden opetuksessa oppilas kehittää medialukutaitoaan ja viestintävalmiuksiaan tietoteknisessä oppimisympäristössä ikätasoaan vastaavalla tavalla. (mts.). Media on sekä sisältö että väline ilmaisu- ja viestintätaitojen harjaannuttamisessa. Menetelmät ovat enimmäkseen yhteistoiminnallisia. Opetussuunnitelman perusteissa edellytetään kouluja

huolehtimaan oppimisympäristön varustuksesta, jonka tulee tukea oppilaan kehittymistä tietoyhteiskunnan jäseneksi ja harjaannuttaa tietokoneiden ja mediatekniikan käyttöön (mts.).

Opettamisen ja kasvattamisen haasteet lisääntyvät tietoyhteiskunnan kehittyessä yhä teknisemmäksi ja tiedon määrän lisääntyessä hallitsemattomaksi tiedon tulvaksi. Yleinen huoli on, miten suojella lapsia median vaaroilta. Koulun tehtävä on auttaa oppilaita kehittymään tiedostaviksi, kriittisiksi ja ymmärtäviksi tietoyhteiskunnan jäseniksi. Tämä vaatii myös opettajilta jatkuvaa kouluttautumista ja perehtymistä oppilaiden kokemuksiin median parissa.

Valtioneuvosto teki vuonna 2003 taide- ja taiteilijapoliittisen periaatepäätöksen, joka edistää kulttuuria ja taidetta. Tähän perustuu myös lastenkulttuurinen ohjelma LAKUPO. Lastenkulttuuri on nostettu opetusministeriön painopistealueeksi. Toimenpide-ehdotusten osana on lastenelokuvan aseman vahvistaminen. Opetusministeriö antoi Koulukino ry:lle tehtäväksi kartoittaa lastenelokuvan teemavuoden tavoitteet, yhteistyötahot ja toimijakentän teemavuoden toteuttamiseen. Lastenkulttuuripoliittisessa ohjelmassa nostettiin esille median ja audiovisuaalisen kulttuurin merkitys lasten ja nuorten ajan käytössä ja elämässä. Todettiin, että uusien medioiden kotimaista, teknisesti korkeatasoista sekä esteettisesti ja eettisesti kestävää sisällöntuotantoa tulee tukea. (Filmihillo 2004). Opetushallitus on tuottanut myös uutta materiaalia mediakasvatuksen käyttöön, mm. Mediamuffinssi- ja Hiiripiirimateriaalit. Näiden avulla pyritään alueelliseen koulutukselliseen tasa-arvoon ja siihen, että mediakasvatusta voitaisiin toteuttaa mahdollisimman tehokkaasti ja ajan mukaisesti.

2 KÄSITTEEN MÄÄRITTELYÄ

2.1 Mediakasvatus

Mediakasvatuksella tarkoitetaan sisällöllisiä ja menetelmällisiä ratkaisuja, jotka tukevat medialukutaidon kehittymistä (YLEn opinportin media-aineisto). Se sisältää mm. elokuvaa, internetiä, ATK-taitoja, pelikasvatusta ja multimediaa. Lapsia opetetaan havainnoimaan, analysoimaan ja tulkitsemaan mediaa sekä kehittämään kriittistä otetta vastaanottamisessa ja tulkinnoissa. Mediakasvatuksen sisältöjä on rakennettava ikätason edellytysten mukaan. (Pohjola, K. 2005).

Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnalle esitetyssä raportissa mediakasvatuksen tehtävät määritellään seuraavalla tavalla: 1. sen tulee harjaannuttaa tietotekniikan aktiiviseksi ja valikoivaksi käyttäjäksi, 2. mahdollistaa tekemällä oppimisen, 3. kehittää kriittisiä tulkintataitoja ja 4. kehittää minäkuvaa suhteessa maailmaan.

Ikätasoinen mediakasvatuksen tulisi rakentua tunnetaitojen kehittämiseen. Kun lapsella on valmiudet käsitellä median herättämiä tunteita, perusta uusien mediataitojen oppimiselle on luotu. Tunnetaitojen harjaannuttaminen on osa mediakasvatusta ja mediataitojen kehittämistä. Mediakasvatuksen keinoin voidaan opetella tunteiden tunnistamista ja nimeämistä. (mts.). Mediakasvatus ei ole erillinen oppiaine peruskoulussa, vaan se sisältyy useiden oppiaineiden yhteyteen.

2.2 Medialukutaito

Medialukutaidolla l. mediatajulla tarkoitetaan yksilön kykyä lukea ja tulkita mediatekstejä. Medialukutaito kehittyy koko ihmisen eliniän ajan. Sillä pyritään kehittämään elämänhallintaa: tietoisuutta, johon sisältyy mediakulttuurista ymmärrystä ja kriittistä pohdintaa. (YLEn opinportin media-aineisto).

Suppea medialukutaito tarkoittaa kykyä käyttää erilaisia viestimiä. Toiminnallinen medialukutaito sisältää jo kykyä ilmaista itseään eri viestimillä sekä tulkita mediatekstejä ja hankkia tietoa. Luovalla tasolla mediaa osataan käyttää ja soveltaa tarpeen mukaan. Kriittinen medianlukutaito tarkoittaa sitä, että median käyttäjä osaa erottaa tärkeän tiedon vähemmän tärkeästä. Hän osaa löytää olennaisen tiedon ja muodostaa oman näkemyksensä asiasta. (Yksityinen kielitoimisto 2007)

Medialukutaito on osa informaatiolukutaitoa. Sen vaatimukset muuttuvat ympäristön muuttuessa. Informaatiolukutaidon hyödyntämisessä olennaisia kysymyksiä ovat oman tiedontarpeen täsmentyminen, taito hyödyntää tietoresursseja ja löytää relevanttia aineistoa, kyky arvioida tietoa kriittisesti, valitun tiedon työstäminen sekä prosessin eettisten ja laillisten ulottuvuuksien huomioiminen. (Asikainen, I. & Hemming M. 2005).

2.3 Mediateksti

Mediateksti l. mediaesitys on jonkin viestimen sisältämä rajattu kerronnallinen viesti. Olennaista on, että se sisältää tekstiä, kuvaa ja muita visuaalisia merkkejä sekä ääntä yhdessä tai erikseen. (YLEn opinportin media-aineisto). Tällaisia mediatekstejä on mm. sanoma- ja aikakauslehdissä, televisiossa, radiossa sekä multimediassa audiovisuaalisina ilmaisumuotoina. (Internetix 2007).

Mediatekstin tekijällä on tarkoitus viestittää tietylle kohderyhmälle jokin viesti mahdollisimman tehokkaasti. Medialukutaitoon kuuluu mediatekstin merkitysten ymmärtävä vastaanottaminen sekä kriittinen pohdinta.

2.4 Tietoyhteiskunta

”Tietoyhteiskunta on yhteiskunta, jossa informaation tuottamisella, jakelulla ja käsittelyllä on suuri osuus taloudessa ja kulttuurissa” (Wikipedia 2007). Tietoyhteiskunta toimii verkostomaisesti. Se on monimutkainen, käsitteellinen ja luonnosta irtautunut. Tietoyhteiskunnan vaikuttaminen perustuu tietoon, jonka lähteitä ovat mm. Internet, kansainvälinen media, tietotekniikka ja kansainväliset organisaatiot. Tietoyhteiskunta on globaali ilmiö. (mts.).

Tietoyhteiskunnalle on tyypillistä runsas tiedon määrä. Ihmisten on kehityttävä kriittisyyteen ja kokonaisvaltaiseen tiedon käsittelyyn, jotta tiedon paljous muuttuu ymmärrykseksi ja viisaudeksi. Tietoyhteiskunnassa ei menesty pelkästään perinteisillä luku- ja kirjoitustaidoilla. Tarvitaan lisäksi medialukutaitoa ja informaation hallintaan. Myös tietoteknisten välineiden hallinta on osa tietoyhteiskunnan kansalaistaitoja.

Kansallisessa tietoyhteiskuntastrategiassa todetaan, että Suomi on maailmanlaajuisesti tunnustettu tietoyhteiskunta ja monilla alueilla myös tietoyhteiskuntakehityksen edelläkävijä. Suomen vahvuuksia ovat korkea koulutustaso, alueellinen ja sosiaalinen tasa-arvo, hyvä hallintokulttuuri, tiedon julkisuus ja kansalaisten luottamus sähköisiin palveluihin. Myös kirjastolaitostamme

pidetään kansallisena vahvuutena. Tietoyhteiskuntastrategia päivitetään säännöllisesti, koska kehitys etenee nopeaa vauhtia. (Kansallinen tietoyhteiskuntastrategia 2007-2015).

Tietoyhteiskunta tuo tasa-arvoa eri alueiden välille tiedon saannin suhteen. Koulutukseen kuuluu peruskoulusta lähtien kehittää oppilaiden valmiuksia tiedon käyttöön, käsittelyyn ja jäsentämiseen. Koulutuksen tulee huolehtia tasa-arvoisesta kasvatuksesta tietoyhteiskunnan jäseneksi.

3 OPETTAJA JA MEDIAKASVATUS

Mediakasvatuksessa on keskeistä opettajan ohjaava rooli. Opettajan tehtävä on tukea opiskelijoiden aktiivisuutta ja yhdessä tekemisen kautta oppimista. Jatkuvan arvioinnin periaate liittyy mediakasvatukseen ja opetukseen. Opiskelijoiden kanssa keskustellaan ja arvioidaan tekemisen eri vaiheita ja niiden mielekkyyttä. Tavoitteena on kehittyä vastaamaan opiskelijoiden tarpeisiin yhä paremmin ja suunnittelemaan opetuksesta entistä mielekkäämpää. Reflektiiviset, ajatuksia herättävät keskustelut vahvistavat opiskelijoiden motivaatiota.

Opetuksen tulisi liittää opiskeltavat asiat opiskelijoiden kokemusmaailmaan (Lapin yliopisto 2006). Opettajan ammattitaitoon kuuluu kyky muokata opetettava aines opiskelijaryhmälle sopivaksi. Alakoulussa oppilaiden ikä vaikuttaa eniten opetuksen luonteeseen. Opettajan tulee kuunnella oppilaita ja valita toimintatavat ja sisällöt oppilasryhmää mahdollisimman hyvin palveleviksi.

Viestintää, sekä lähettävää että vastaanottavaa, on perinteisesti opeteltu alakoulussa. Myös tunnetaitojen opettelu, tunteiden tunnistaminen ja tunneviestien tulkitseminen ovat kuuluneet alakoulun opetukseen jo ennen sähköisen viestinnän yleistymistä. Informaation määrän lisääntyminen ja laadun monipuolistuminen asettavat uusia haasteita opettajan työlle. On opetettava median keinoja, jotta niitä voi välittää oppilaille. Opettajalta vaaditaan myös jatkuvaa teknisten taitojen käyttöä ja opiskelua.

Mediakasvatuksen suunnittelussa on otettava huomioon monia käytännön seikkoja. Jos käytetään apuna tekniikkaa, on laitteiden käyttö suunniteltava ja valmisteltava etukäteen. Yleensä koneita ei riitä kaikille samaan aikaan. Muulle ryhmälle on suunniteltava tekemistä siksi aikaa, kun opettaja auttaa koneiden käytössä. Ainakin pienten oppilaiden kanssa on tarpeen pyytää avustavaa henkilökuntaa mukaan, koska laitteiden kanssa tarvitaan usein apua. Esimerkiksi asiantuntijuutta käytettiin koulullamme hyväksi niin, että tekniikkaan perehtynyt opettaja piti oppitunnin, jossa opeteltiin yhdessä editointiohjelman käyttöä. Yhteisten ohjeiden avulla työskentely eteni sujuvasti. Sekä oppilaat että opettajat toimivat editoinnin neuvojina.

Opettajan on hyvä tuntea oppilaiden harrastamia pelejä ja ohjelmia. Pelaamalla läpi oppilaiden suosimia pelejä opettaja pääsee kosketuksiin oppilaiden ajatusmaailman kanssa ja pystyy helpommin suunnittelemaan mediakasvatusta, jolla on mahdollisuus kehittää oppilaiden mediatietoisuutta.

3.1 Oppimiskäsitys

Opetus koululuokassa on aina vuorovaikutuksellista. Mediakasvatuksen yhteydessä yhteistoiminnallisuus korostuu, koska monet mediatuotokset tehdään ryhmässä. Opetus perustuu konstruktivistiselle oppimiskäsitykselle. Se etenee yhteisten pohdintojen kautta, ja on tärkeää kuunnella kaikkien näkemyksiä. Vähän ajattelua ja pohdintaa vaativat tehtävät stimuloivat kilpailuhenkisyyttä. Näitä pyritään välttämään. Pienryhmissä tehtävillä töillä ja oppilaslähtöisesti

valituilla tehtäväaiheilla edistetään myönteistä oppimisilmapiiriä. Oppilaita tuetaan käyttämään omia vahvuuksiaan tehtävän eteenpäin viemisessä ryhmässä. (Aho, L. 2002, s. 30-31). Omien vahvuuksien esille tuominen vahvistaa oppilaan minäkuva. Samalla oppilaat havaitsevat toistensa vahvuuksia ja myös oppivat arvostamaan erilaisuutta.

Konstruktivismi ei ole yhtenäinen teoria, vaan sillä on useita suuntauksia. Se voidaan jakaa karkeasti kahteen pääsuuntaukseen: yksilökonstruktivismiin ja sosiaaliseen konstruktivismiin. Yksilötasolla painopisteenä on yksilön tiedonmuodostuksen ja kognitiivisten rakenteiden kuvaaminen. Sosiaalisen konstruktivismin edustajat korostavat tiedon sosiaalista konstruointia. He ovat kiinnostuneita oppimisen sosiaalisista, vuorovaikutuksellisista ja yhteistoiminnallisista prosesseista. Kaiken kaikkiaan oppija rakentaa itse oman merkityksensä opetetusta asiasta, mikä edellyttää ymmärtämistä. (Tynjälä, P. 2002). Mediakasvatuksessa ovat mukana sekä yksilötaso että sosiaalinen tiedon ja oppimisen prosessointi. Yksilö rakentaa käsitystään media-aiheesta opitun ja koetun perusteella. Median tekeminen on sosiaalista toimintaa. Mediatekstit tehdään yleensä ryhmätyönä ryhmän jäsenten vahvuuksia hyväksi käyttäen. Näin oppilaat oppivat sekä toisiltaan että työskentelyprosessin vaiheista.

Konstruktivismille on tyypillistä, että oppilaille annetaan aikaa reflektoida omaa suoritustaan. Oppilas rakentaa omaehtoisesti itselleen merkityksellistä tietoa työskennellessään laajahkojen tietovarantojen parissa. Virheet kuuluvat luonnollisena osana oppimisprosessiin. Oppilaiden pohdiskelua yksin ja pienryhmissä arvostetaan. (Jyväskylän yliopiston kasvatustieteen laitos 2006). Oppilas rakentaa käsitystään opetettavasta asiasta oman oivalluksen ja tekemisen kautta. Kysymyksiin ei anneta suoria vastauksia. Kaikkia oppilaiden ajatuksia arvostetaan. Opettaja on vastuussa oppimistilanteesta, mutta samalla valmis oppimaan oppilaiden rinnalla. (Rauste-von Wright, M.-L. 1998, s. 27-42). Luovalle toiminnalle on tyypillistä se, että vääriä ratkaisuja ei ole olemassa. Oppilaat ja oppilasryhmät valitsevat itselleen sopivimman ratkaisumallin. Valintojen teko on tärkeää myös elokuvan teossa.

Konstruktivisen oppimisprosessin tunnuspiirre on se, että mielenkiinto kohdistuu yksilön sisäisiin prosesseihin. Se korostaa oppimisen yksilöllisyyttä. Oppilas konstruoi eli rakentaa tietoa omista lähtökohdistaan. Hän valikoi ja tulkitsee informaatiota, ja nivoo sen aikaisempiin tietoihinsa ja näkemyksiinsä. Ihmisellä on aikaisemmista tiedoista ja kokemuksista muovautunut kognitiivinen rakenne, joka toimii perustana uuden tiedon jäsentelylle ja tulkinnalle. Yksilökeskeisestä lähestymistavasta huolimatta konstruktivismi painottaa oppimisen sosiaalista luonnetta. (Lapin yliopisto 2006). Ennakkokäsitykset joko tukevat uutta tietoa tai ovat ristiriidassa uuden opittavan asian kanssa. Oppilas punnitsee vanhoja käsityksiään uuden tiedon valossa sekä toisin päin. Näin oppilaan kognitiivinen rakenne kehittyy oppimisprosessissa.

Konstruktivisen oppimiskäsityksen mukaan opetus on yhteisöllistä, interaktiivista, yhteistoiminnallista ja itseohjautuvaa. Opetuksella pyritään oppilaan henkisen kasvun tukemiseen ja ehjän itsetunnon kehittymiseen. Eettiset valinnat eri tilanteissa ja sosiaalinen kyvykkyys lisääntyvät ehjän itsetunnon myötä. Tiedonkäsittelyyn liittyy kriittisyys. Oppilaita ohjataan tiedon prosessointiin ja luovaan ongelmanratkaisuun. Tavoitteena on oman maailmankuvan ja arvomaailman rakentuminen ja itsearviointitaitojen kehittyminen. (Rauste-von Wright, M. 2002).

Konstruktivistinen oppimiskäsitys muuttaa oppimisprosessin painopistettä korostamalla oppilaan omaa vastuuta oppimisensa onnistumisessa. Oppiminen synnyttää uutta ymmärrystä ja tietoa. (Hakkarainen, K. 1997). Oppiminen on tilannesidonnaista ja tapahtuu vuorovaikutuksessa. Keskeinen merkitys on kokeilemisella, ongelmanratkaisulla, ajattelulla ja ymmärtämisellä.

Konstruktivismin mukaan oppilaalla on itseohjautuvuuden, minän kasvun ja itsearvioinnin valmiudet, mutta hänen täytyy oppia ne. (Rauste-von Wright, M. 1998).

4 RYTKYN KOULUN MEDIAPROJEKTI

4.1 Lähtökohdat

Lapset ja nuoret käyttävät runsaasti aikaa eri tiedotusvälineiden parissa. Koulun tehtävä on kehittää medianlukutaitoa ja kriittisyyttä eri tietolähteitä kohtaan. Koulumme on painottanut viime vuosina tieteitä, taiteita ja kirjallisuutta. Tämän vuoden painopistealueeksi valitsimme mediakasvatuksen. Projekti on poikkitieteellinen ja –tieteellinen. Siihen voidaan yhdistää aineksia oppilaiden ja opettajien mieltymysten ja vahvuuksien mukaan.

Mediakasvatus on aiheena erittäin tärkeä, koska oppilaat osaavat käyttää tietotekniikkaa monella tavalla erittäin hyvin. On tärkeää kiinnittää huomiota myös tiedon sisältöön, medianlukutaitoihin yms. Tämän projektin tarkoitus oli herättää mielenkiintoa sisällöllisiin asioihin ja kehittää oppilaiden arviointikykyä mediaa kohtaan. Kukin opettaja käsitteli aihetta mieleisellään tavalla. Yhteistyötä tehtiin Ylä-Savon ammatillisen oppilaitoksen mediakasvatuslinjan ja sanomalehtien kanssa.

Media on aiheena laaja. Päätimme tutustua projektimme aikana syvällisimmin elokuvaan. Muita median alueita käsitelimme vähemmän. Elokuvan tekoon liittyy monia työvaiheita, joissa tarvitaan erityyppisiä vahvuuksia. Annoimme oppilaiden suuntautua niihin tehtäviin, jotka he itse kokivat mielekkäiksi. Tällä tavalla halusimme varmistaa, että erilaiset oppimistyylit pääsevät oikeuksiinsa.

Oppimistyyleissä on olennaista se, mikä on kullekin oppilaalle luontainen tapa havainnoida, ajatella ja toimia. Aktiivinen toimija on oppimistyyliltään intuitiivinen ja käytännöllinen. Aktiivinen toimija oppii uusista tilanteista, kokemuksista ja ongelmista. Hänellä on taito johtaa yksittäinen ratkaisu yleisestä periaatteesta. Looginen ajattelija on oppimistyyliltään looginen ja järkiperäinen. Hän kiinnostuu abstrakteista malleista ja ideoista. Käytännön toteuttaja käyttää oppimiseen kaikkia aistikanavia. Hän osaa organisoida asioita ja on parhaimmillaan toteuttaessaan projekteja. Harkitseva tarkkailija osaa käyttää mielikuvitusta hyväkseen. Hän etsii vaihtoehtoja ja tarkastelee asioita uudelta kantilta. Hänen on helppo keskittyä olennaiseen. (Kauppila, R.A. 2003). Oppilasryhmässä on eri tyyllisiä oppijoita, joiden vahvuuksia kannattaa käyttää hyväksi oppimisprosessissa.

Koulumme yksi tärkeä toiminta-ajatus on oppilaslähtöisyys. Tämä näkyy kaikessa toiminnassa. Myös mediaprojektissa käytettiin tietoisesti oppilaslähtöisiä ja konstruktivisia toimintamuotoja. Mediateemaa työstettäessä kukin oppilas voi valita itselleen sopivan roolin ja oppia omista lähtökohdistaan käsin. Oppilaiden itsetuntoa vahvistaa se, että he voivat edistää yhteistä hanketta omien vahvuksiensa avulla. Samalla opitaan arvostamaan erilaisuutta ja huomaamaan, että jokaisella ryhmän jäsenellä on oma merkityksensä lopputuloksen kannalta. Parhaimmillaan työryhmässä on oppimistyyliltään erilaisia oppilaita, jolloin työn jakaminen on helppoa.

Lähestyimme mediateemaa oman tekemisen kautta, mutta tärkeää oli myös tarkastella valmiita mediatuotteita. Elokuvien tarkastelulle hyvänä lähtökohtana on oivallus, että elokuvat eivät synny vahingossa. Elokuvan tekemiseen sisältyy lukuisia valintoja ja päätöksiä. Analysoinnin yhteydessä kysymyksiä voi ohjata eri elokuvan tekijöille: tuottajalle, ohjaajalle, teknisille asiantuntijoille,

käsikirjoittajille, näyttelijöille ja yleisölle. Kun oppilas havaitsee, miten moni tekijä ja päätös vaikuttaa elokuvan tai TV-ohjelman lopputulokseen, hänen mediakriittisyytensä lisääntyy. (Juntunen, M. 1999). Elokuvien tekeminen on pitkä prosessi, johon tarvitaan kypsyttelyä, valintoja, suunnittelua ja valmiin työn muokkaamista itse kuvauksen lisäksi. Tämä asia konkretisoitui itse elokuvaa tekemällä.

4.2 Mediakasvatusprojektin tavoitteet

Mediakasvatuksella pyrittiin harjaannuttamaan oppilaita kohtuulliseen, aktiiviseen median käyttöön. Sen tavoitteena oli rohkaista omien tulkintojen tekoon ja mielipiteiden vaihtoon. Medialukutaidon kehittymisen uskotaan pienentävän riskejä, jotka liittyvät hallitsemattomaan median käyttöön. Lisäksi mediasta saatu mielihyvä ja hyöty lisääntyvät. Aito vuorovaikutus ja omien vaikutusmahdollisuuksien tunnistaminen lisäävät oppijan itsetuntoa ja elämänhallintaa. (YLEn opinportin media-aineisto 2006). Pienimpien kohdalla pyrittiin herättämään mediatietoisuutta. Tavoitteena oli tarjota kokemuksia median teosta, ja sitä kautta johdattaa oppilaiden omaa ajattelua kriittiseen ja aktiiviseen suuntaan.

Mediaprojektilla pyrittiin kehittämään oppilaiden kykyä hallita sitä informaatiota, mitä he vastaanottavat ja käsittelevät eri viestimien välityksellä. Tavoitteena oli myös lisätä oppilaiden itsetuntemusta ja mediatietoisuutta sekä ohjata tunnistamaan oma paikkansa ja mahdollisuutensa mediamailmassa. Pienimpien oppilaiden kohdalla tämä voi tarkoittaa esimerkiksi toden ja fiktion erottamista toisistaan.

Tavoitteisiin pyrittiin pääsemään oman tekemisen ja monipuolisen työskentelyn avulla. Eriyttämisen avulla erilaiset oppijat voivat toteuttaa omia taipumuksiaan ja kykyjään. Tekniikan, suunnittelun, ilmaisun ja analysoinnin alueilla kukin saattoi edetä niin pitkälle kuin kykeni. Oppilaat jakoivat tietoaan ja taitojaan yhteiseksi hyväksi. Tämän toivottiin myös lisäävän yhteenkuuluvaisuuden tunnetta.

4.3 Miten mediakasvatusta toteutetaan?

Koulussa oppilaan medianlukutaitoa voidaan kehittää, kun pyritään saamaan otetta mediaesitysten **tuotantoon, ilmaisuun ja vastaanottoon**. (Internetix 2006). Tuotannossa on tärkeää pohtia, miten tekstin, kuvan ja äänen yhdistelmä valitaan, rajataan ja muokataan mediaesityksessä. Menetelminä Rytkyn mediatekstien tuotantovaiheessa käytettiin analyysia: tutkittiin valmiita mediatekstejä ja pohdittiin niiden rajoituksia. Lisäksi suunniteltiin muutamia erilaisia tapoja käsitellä samaa aihetta. Editointivaiheessa valittiin sopivat otokset, äänet, fontit, jne. Menetelmänä oli oma tekeminen.

Ilmaisuun liittyen on tärkeää pohtia kerronnan rakenteita ja muotoja: mitä ja miten kuvan, äänen ja tekstin yhdistelmiä käytetään mediaesityksessä. Rytkyllä menetelminä olivat edelleen analyysi ja tekemällä oppiminen. Analyysin avulla purettiin elokuvan teon vaiheita ja pohdittiin, mitä eri valinnoilla oli haluttu ilmaista. Itse tekemällä voitiin kokeilla omia ilmaisumahdollisuuksia.

Vastaanotossa on tärkeää pohtia, millaisia tapoja on käyttää ja tulkita viestimiä ja niiden esityksiä. Jokaista viestintä esitystapoineen ei tarvitse opetella erikseen. Yhden median alueella kehittynyt valmius medialukijana toimii pohjana myös muissa viestimissä. Median vastaanoton osalta menetelmänä käytimme tekemällä oppimista sekä opetuskeskustelua. Oma kokemus on tärkeä perusta asioiden pohtimiselle ja omien toimintojen kehittämiselle.

Mediakasvatus tulee suunnitella ikätason mukaan. Johtavana ajatuksena mediaprojektissamme oli median keinoin tutustuminen omien kokemusten avulla. Sisältöjen tulee aktivoida oppilaita älyllisesti (äly, ymmärrys ja ajattelu), elämyksellisesti (tunne, kokemus ja asenteet) sekä toiminnallisesti (toiminta ja harjoittelu). (Vuorinen, I. 2001). Menetelmiä valittaessa lähtökohtanamme oli tarjota oppilaille mahdollisuus omaan kokeiluun ja sen avulla oivaltamiseen. Yhteistoiminnalliset oppimismenetelmät olivat luontaisia mediakasvatuksen yhteydessä.

4.4 Mediaprojektin toteutus Rytyllä

Koska media on aihealueena kovin laaja, oli aiheesta valittava tietty osa-alue käsiteltäväksi perusteellisesti. Projektimme keskittyi ensisijaisesti elokuvan ja TV-materiaalin käsittelyyn. Jokainen luokka työsti pienissä ryhmissä erilaisia elokuvia ja TV-ohjelmia oppilaiden mieltymysten mukaan. Tarkoitus oli, että oppilaat toteuttaisivat mediatekstinsä mahdollisimman omatoimisesti. Opettajan rooli oli ohjata oppilaiden ideoiden toteutumista.

Elokvien tekeminen vaatii paljon aikaa, välineet ja tilat. Päätimme toteuttaa eri luokkien kuvaukset eri aikoina, jotta välineet ovat käytettävissä aina tarvittaessa. Tämän vuoksi myös projektin päätös siirrettiin huhtikuulle alkuperäisestä tammikuulle suunnitellusta tapahtumasta poiketen. Silloin päätimme kutsua oppilaiden vanhemmat tutustumaan valokuvanäyttelyyn ja katsomaan oppilaiden tekemiä elokuvia ja ohjelmia sekä keskustelemaan aiheesta.

Omassa luokassani on valmistunut piirrettyjä elokuvia, muovailuvaha-animaatio, uutisia ja näytelty elokuva. Kukin työryhmä on suunnitellut elokuvansa ja valmistanut siihen tarvittavan rekvisiitan. Osa ryhmistä on kuvannut itse elokuvansa opastuksen jälkeen, osan on kuvannut opettaja tai isompi oppilas. Oppilaat ovat olleet mukana editoinnissa opettajan kanssa. Yksi ryhmä sävelsi ja soitti taustamusiikkinsa. Aktiivisen osallistumisen kautta oppilaat ovat saaneet käsityksen elokuvan teon vaiheista.

Oppilaat saivat tehtyä kuvauksensa valmiiksi muutamassa viikossa muun koulutyön ohella. Sen jälkeen teokset siirrettiin kamerasta tietokoneelle, jonka editointiohjelman avulla elokuvat käsiteltiin. Tässä vaiheessa opettaja kuunteli oppilaiden toiveita, esitti vaihtoehtoja ja suoritti sen mukaan editoinnin itse tai ohjasi oppilaita editoinnissa.

3-6 –luokkien oppilaat ovat kuvanneet Idols-ohjelman, uutisia, urheiluohjelman, musiikkivideon, sekä päälle äänitetyn The Simpsons-ohjelman. Yhteisenä periaatteena on ollut tekemällä oppiminen ja oppilaiden erilaisten vahvuuksien hyväksi käyttäminen. Tekniikan taitajat vastasivat teknisestä puolesta, esiintyjät olivat luonnostaan kameran edessä. Ideanikkarit keksivät ja kehittivät aiheita. Kaikki oppivat toisiltaan ja jokaiselle riitti tärkeää tekemistä.

Elokvien teon alkuvaiheessa katsoimme Kuopion Vilimeiltä tilaamamme Videotivolin ”Kultahankkeeseen” liittyvän dvd:n, joka sisältää lasten ja nuorten tekemiä elokuvia. Tämä antoi ideoita ja ajattelemisen aihetta omia elokuvia varten. Lisäksi analysoimme Disneyn piirrettyjä elokuvia eri näkökohtiin ohjaavien kysymysten avulla. Tämä toteutettiin isossa ryhmässä, jotta eri-ikäiset voivat oppia toisiltaan ja kehittää omaa analysointitaitoaan.

Elokvien teon lisäksi olemme tutustuneet radio-ohjelmiin analysoimalla mainoksia ja tekemällä omia uutisia ja mainoksia. Kaikki luokat osallistuivat sanomalehtiviikkoon. Viikon aikana oppilaat tutustuivat päivän lehtiin (Iisalmen, Savon ja Helsingin Sanomat), analysoivat, etsivät tietoa ja tekivät omia juttuja. Omassa luokassani tehtiin luokkalehti sekä aloitimme wikimuotoisen luokkalehden työstäminen. Sanomalehtiviikon päätteeksi oppilaat suunnittelivat ja valmistsivat

itselleen sanomalehtiasusteet. Asujen valmistus ja mannekiininäytös kuvattiin. Valokuvat asetettiin näytteille projektin päätösjuhlaan, vappuriehaan.

Teimme opintokäynnin Iisalmen Sanomien toimitukseen ja ammatillisen oppilaitoksen medialinjan studioon. Lehdessä oppilaat tutustuivat toimittajan työhön ja pääsivät osallistumaan jutun tekoon. Studioissa oppilaat suunnittelivat ja kuvasivat uutisia ja tarinoita sekä tutustuivat editointitiloihin. Ammatillisen oppilaitoksen kanssa suunnittelimme yhteistyömuotoja tulevaisuutta varten, esim. mediaopiskelijoiden opinnäytetöitä voisi toteuttaa alakoulun kanssa yhteistyössä.

Mediaprojekti päättyi koulun yhteiseen tapahtumaan, joka ajankohtansa mukaan nimettiin vappuriehaksi. Vappuriehassa oli elokuvateatteri, jossa näytettiin oppilaiden koulussa tekemiä elokuvia sekä ammattiopiskelijoilta saamamme editoitu kooste oppilaiden kuvaamista videoista. Esillä oli valokuvanäyttely. Lisäksi ohjelmaan kuului pelejä, kirpputori, kahvila ja katusoittoa. Vanhemmat ottivat kutsun vastaan ja saapuivat joukolla tutustumat oppilaiden töihin. Heiltä saamamme palaute oli erittäin myönteistä.

Kuvat 1 ja 2. Sanomalehtiweekin päätteeksi alaluokan oppilaat suunnittelivat ja toteuttivat itselleen asusteet sanomalehdestä.

4.5 Tulokset

Mediaprojektin näkyviä tuloksia ovat oppilaiden mediatuotokset ja valokuvat sekä omat lehdet paperilla ja verkossa. Kuitenkin itse prosessi on ollut tärkein tulos. Oman paikkansa ja mahdollisuutensa hahmottuminen median aktiivisena käyttäjänä on ollut merkittävä tulos. Oppilaat katsovat ohjelmia ja elokuvia eri tavalla kuin aikaisemmin, minkä voi havaita keskusteluissa elokuvien ja ohjelmien katselun yhteydessä. Vierailut lehdessä ja oppilaitoksessa auttoivat oppilaita huomaamaan omat taitonsa: ”Mehän teemme näitä asioita myös koulussa!”

Kun media-aihetta on työstyetty pitkällä ajalla, oppilaille on kehittynyt uusia elokuvan tekoon ja katsomiseen liittyviä ajatuksia ja luovia ideoita. Ylempien luokkien oppilaat ovat jo varsin taitavia sekä tekniikan käytössä että ilmaisussa. Myös useimmat pienistä oppilaista käsittelevät kameraa ja tietokoneita melko sujuvasti. Jotkut pienemmistä oppilaista arastelivat aluksi kameraa, mutta arkuus on vähentynyt tottumisen ja harjoitusten avulla. On ollut hyvä kokeilla kameran edessä olemista, kuten kuvaamistakin. Itsensä näkeminen valkokankaalla kehittää itsetuntemusta ja rohkeutta.

Tarinan muodon ja juonen taju on kehittynyt. Alkuun pienet oppilaat olisivat kuvanneet mielellään pitkiäkin toimintakohtauksia. Kun kuvattuja pätkiä katsottiin, oppilaat totesivat niiden olevan liian pitkiä ja sekavia. Nyt he kykenevät jo suunnittelemaan juonellisia juttuja ja kuvittelemaan tekovaiheessa, miltä lopputulos mahdollisesti näyttää. Jo alaluokkalaiset osaavat jakaa tarinan kohtauksiin ja suunnitella kuvakulmia ym. elokuvan keinoja.

Tekemisen iloa on nähty. On hienoa nähdä omia juttujaan ruudulla ja valkokankaalla. Uskon, että oppilaiden itsetuntemus on lisääntynyt. Jotkut ovat voittaneet esiintymispelkoaan esittäessään piirretyillä hahmoilla. Jokainen on saanut kosketuksen median tekoon ja sitä kautta median ymmärtämiseen.

4.6 Arviointia

Mediaprojekti on ollut ajankohtainen ja toimiva kehityshanke koulussamme. Voimavarojen suuntaaminen samaan aihepiiriin lukuvuoden aikana on tehostanut ideointia ja oppimista. Uskon, että mediataitojen ja ymmärryksen kehittyminen ei pysähdy tähän projektiin. Oppilaat ovat saaneet vahvan perustan mediatiedoissa ja -taidoissa. Tätä voi helposti hyödyntää tulevina vuosina. Tietoa ja osaamista on jaettu yli luokkarajojen. Oppilaat ovat päässeet opettajiksi ja myös päinvastoin.

Median käsittely on aikaa vaativaa ja työlästä. Aiheeseen on varattava paljon aikaa ja kärsivällisyyttä. Elokuvan tekeminen pienten oppilaiden kanssa vaatii tarkkaa suunnittelua. Pienen ryhmän ohjaaminen edellyttää sitä, että toisilla ryhmäläisillä on riittävän hyvin organisoitua tekemistä siksi aikaa. On hyvä asettaa riittävän konkreettiset tavoitteet ja selkeät tehtävät, että työskentely on jäsenneltyä. Elokuvat on hedelmällisintä tehdä ryhmissä, jotka toimivat hyvin keskenään ja joilla on samat päämäärät. Tulevaisuudessa harkitsen mediaopiskelijoiden käyttöä apuna, koska pienet oppilaat eivät aina selviydy itsenäisesti toimitaan.

Oman oppimiseni kannalta projekti on ollut antoisa. Työskenteleminen kameroiden, tietokoneiden editointiohjelmien ja muun teknisen välineistön kanssa on tuonut varmuutta tietotekniikan hallintaan. Opettelemista riittää jatkossakin, mutta oma tekninen osaamiseni on parantunut. Projektin aiheen valinta palveli sekä oppilaitosta että itseäni opettajana. Se palvelee työtäni myös sillä tavalla, että oppilaat voivat tulevina vuosina ohjata toisiaan ja uusia oppilaita. Jakamalla tietojään oppilaat samalla vahvistavat itseluottamustaan ja kokevat yhteisöllisyyttä.

5 MEDIAKASVATUKSEN TULEVAISUUDEN NÄKYMÄT

Mediakasvatus on aiheena laaja. Sen vuoksi sen haltuunotto voi olla vaikeaa. Kasvattajalta edellytetään kykyä rajata media osa-alueisiin ja sisäistää rajaamisen merkitys. Rajausta ja taito luoda näkökulma aiheeseen on myös median hyödyntämä tekniikka. Hyvällä rajauksella päästään pintaa syvemmälle ja parhaimmillaan sellaisiin yleispäteviin huomioihin, jotka pätevät mediassa laajemminkin. (Seppänen, A. 2005). Rajausta mietittäessä kannattaa huomioida oppilaiden suuntautuneisuus ja mielenkiinnon kohteet. Oppilaat tietävät parhaiten, mitkä asiat ovat muodissa median maailmassa!

Median laajuus vastaanottajan näkökulmasta sekä tuotannollistekninen monimutkaisuus korostavat ohjauksen roolia mediakasvatuksessa. Opettaja joutuu rajaamaan mediakasvatuksen itsenäisesti. Tähän tarvitaan tietoa ja taitoja, joiden saattamiseen ajanmukaiselle tasolle tarvitaan myös täydennyskoulutusta. Lisäksi mediakasvatuksen sisältöjä tulisi yhdenmukaistaa valtakunnallisesti sekä tuottaa oppimateriaalia opettajien käyttöön. (mts.). Ohjaava opettaja ottaa huomioon oppilaiden taidot ja käyttää niitä apuna opetuksessa.

Mediakasvatus on mielletty valtakunnallisesti niin tärkeäksi kasvatuksen alueeksi, että on laadittu ohjelmia mediakasvatuksen kehittämiseksi. Materiaalia on alettu tuottaa kouluille ja päiväkodeille, jotta mediakasvatus tavoittaisi kaikki lapset. Valtakunnalliset opetussuunnitelman perusteet velvoittavat kouluja toteuttamaan mediakasvatusta.

Media on enemmän kasvatuksen väline kuin sisältö. Välineenä se tuo vaihtelua, uutta tietoa ja uusia haasteita opetukseen. Ilman sisältöä – mielikuvitusta, tietoa, tarinoita, ymmärrystä – media ei kosketa. Oman kulttuuritaustan ja –identiteetin tunnistaminen on myös tärkeää globaalissa tietoyhteiskunnassa. Kasvatus alakoulussa alkaa läheltä omasta itsestä ja ympäristöstä, johon media kuuluu olennaisesti. Kuitenkin perinteiset käden taidot, musiikin tekeminen ym. eivät saa unohtua median vallatessa lasten elämää.

LÄHTEET

- Asikainen, I. & Hemming M., Internet ja informaatiolukutaito: Vantaan kirjastot ja koulut asiantuntijuutta jakamassa, julkaisussa Mediakasvatus 2005. Kansalliset kehittämistarpeet. Oikeusministeriö 2005. <http://www.om.fi/Satellite>.
- Filmihillo. Lasten ja nuortenelokuvan teemavuosi 2004. www.filmihillo.net.
- Hakkarainen, K. 1997, Verkostopohjaiset oppimisympäristöt ja kognitio. Teoksessa Lehtinen, E. (toim.), Verkkoopedagogiikka. Helsinki: Oy Edita Ab. 60-84.
- Internetix. Oppimisympäristösi ja mediasii verkossa 2007. Viestintä- vai mediakasvatusta? <http://internetix.fi/opinnot/opintojaksot/3yt>.
- Juntunen, M., Lähtökohtia elokuvateoksen sisällön ja rakenteen tarkasteluun teoksessa Elävästi kuvaa. Kokemuksia lasten ja nuorten elokuvaopetuksesta. Toim. Matti Välimäki. Gummerus Kirjapaino Oy. Saarijärvi 1999.
- Jyväskylän yliopiston kasvatustieteen laitos 2006. <http://kala.jyu.fi/itb/itop/teht1/beh2.htm>
- Kansallinen tietoyhteiskuntastrategia 2007-2015. Tietoyhteiskuntaohjelma. Valtioneuvoston kanslia.
- Kauppila, R. A., Opi ja opeta tehokkaasti. Psyykinen valmennus oppimisen tukena. WS Bookwell Oy, Juva 2003.
- Kielitoimiston wiki 2007. www.yksityinen.kielitoimisto.net/oppiminen/fi6.html.
- Kohti innovatiivista mediakasvatusta opetuksen, opiskelun ja oppimisen näkökulmista tutkimuksen keinoin. Lapin yliopisto. Kasvatustieteiden tiedekunta, Mediapedagogiikkakeskus 2005. <http://www.ulapland.fi/mpk>.
- Lapin yliopisto 2007. <http://www.ulapland.fi/mpk>.
- Opetushallitus, Peruskoulun opetussuunnitelman perusteet 2004. Vammalan kirjapaino Oy. Vammala 2004.
- Pohjola, K., Mediakasvatus koulujen iltapäivätoiminnassa ja harrastekerhoissa. Artikkelijulkaisussa Mediakasvatus 2005. Kansalliset kehittämistarpeet. Oikeusministeriö 2005. <http://www.om.fi/Satellite>.
- Rauste-von Wright, M., Opettaja tienhaarassa. Konstruktivismia käytännössä. WSOY, Juva 1998.
- Rauste-von Wright, M., Opettaja tienhaarassa. WSOY, Vantaa 2002.

Seppänen, A., Rajapintoja mediakasvatuksen maailmaan, julkaisussa Mediakasvatus 2005. Kansalliset kehittämistarpeet. Oikeusministeriö 2005. <http://www.om.fi/Satellite>.

Tynjälä, P. 2002, Oppiminen tiedon rakentamisena. Konstruktivistisen oppimiskäsityksen perusteita.

Vuorinen, I. 2001, Tuhat tapaa opettaa: Menetelmäopas opettajille, kouluttajille ja ryhmän ohjaajille. Tampere: Resurssi.

Wikipedia 2007. <http://fi.wikipedia.org/wiki/Tietoyhteiskunta>.

Yleisradio 2006, Opinportti. <http://yle.fi/opinportti>.